

Këyítfii Pool deb kibín Tímotéeda Wo'eencii lëgis Këyítfiida

Këyítfii fii fëri Pool deb kibín Tímotée. Tímotée, eeci enee yaawúu' aassa ga ngëm kerceen ee paamci enee Gerek. Pool, ga kotaa kukanakkaa ya baab kiyéegalohnee Hewhewii winéwí'wiida, hídooha nari ga Lístá' (Tumeen 16: 1-3). Aboh daama ya bokka ga buwaa wëñ kideey Pool taabi narída. Ya taabin na Pool kibaab waas ciyewin ee ya bokin nari kilëgëy ínaa yewin ban. Saycaa Pool keloh an laakin bikerceen, ga teeru wíinoo, baa waa' kifoñ ngëmaagaba wala an coow laakin daama tooh, Tímotée yëri ya wosee kidaasba. Këri tah, yewinin ínaa teekci wo'si ga këyítcii bídu fodii: Tumeen 17: 14-15; 18: 5; 19-22; wala ga këyítcaa Pool bín fodii: 1 Korenti 4: 17; 16: 10-16; Filiip 2: 19-24; 1 Tesaloník 3: 2-6, na ciliis. Këyítcii kanakcii cii bídu Tímotée na fii bídu Títá, ca enin këyítcaa wosohu buwaa kuliyuk kerceencaada ndaga ca jëgíroh ga loo daa bo' jom kitíidi' jaanguda.

Wii Pool bín këyítfii fiida, lak ya wosinndi teeraa Efees kidaas kerceencaa kuliyuk ga jaangaada: ba wëñ kiguu'guuluk ga ngëmaa. Fa laak Tímotée daama. Pool bínndari ya wo' kerceencaa ba watuk buwaa en na kijëgíroh ínaa taabohhii na Hewhewii winéwí'wiida. Ya wo''ari ban daa kerceen jom kiman ga duuy

jaangu, na ban daa ba jom kitum ba yah kitan baa kuliyukan gabadanaa.

Këyítfii Pool bín Tímotéeda tíidoh anee:

- 1 - Këñdoh (1: 1-2)
- 2 - Kipes kerceen daa ka jom kimandá (1: 3-3: 13)
- 3 - Iníi yiyaakyii ñaakukee ee Kooh tee-wohinndida (3: 14-4: 5)
- 4 - Pool dígalla Tímotée (4: 6-6: 20)

Këñdoh

¹ Mi Pool, mi apotaa' Yéesu Kiristaa. Kooh yii músalluuda, ya na Yéesu Kiristaa yii ñu yaakaa' garida, bërí nakkoo ki'en apotaa'. ² Mi yëri bínndaa këyítfii fii, fu Tímotée, fu yii mi aboh fodii kowuroo kayoh-kayoh ga ngëmiida. Mi yii këñ'í'taa ga ee Kooh, Paamudii, ya na Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu, barkeelattaa, ba laak yërmaandi garaa, ba onndaa jam.

Kiwatuk buwaa jëgírohi sabohda

³ Fodaa mi nakeeraaka ga wii mi en na kiyah gohaa Maseduwaanda, tesaa duma ga teerii Efees, doonaa buwum en na kijëgírohu saboh dumada, fu ebiiba ki'íis innaama. ⁴ Wo'aaba ban ba íis kitaabuk wo'een ëdí't na kikin-caasamunkaa inohoo kileeh, ee innaama haydohi nookoh doŋ. Ca amfohoo ken ga kituuki' iníi Kooh nat kitum ee kigëm Kooh onohiwa ki'inohda.

⁵ Innaa límukan ga iníi nakohu yiida, yëri en an ba mín kiwaaroh ga díkaantiba, kiwaarohkaa meyoh ga keeñ wimóri', kilaak hel widëlí', na kigëm ga Kooh kayoh-kayohda.

⁶ Laakin buwaa deen iñcuma, ba múuyin, ba abin ga iñcaa laakoo haf. ⁷ Ba tikin hafba jégíroh biyaak ga iñaa aaw ga loo Waasii Móyíis wayee ba ínohoo tús, enndii iñcii ba wo'ida, enndii cii ba sú'oh ga an cèrí en kayohda.

⁸ En loo Waasii Móyíisaa, du ínohin an wa jofin, en lak du jeriñukohwa ga iñaa koo' waasaa. ⁹ Ee, du ínohat dijófi' an enndii buwii bijúwí'bi tah Waasii Móyíis kituukiru, wayee wa tuuki'du buwii tookussiiwa ee ba heñohi-wada, buwii saŋ kigëmda, na buwii dëk ga kitum baakaa'da. Wa tuuki'du buwii faali'ussi iñaa sela'in ee tikussii Kooh darada, buwii api paamba wala eewbada, buwii laŋsi kumuun bo'da. ¹⁰ Wa tuuki'du ban buwii faanuki na baa en béebda, yaal-beticii na buwii tooni bibo' kitum ñaamda, kaakoh-sabohcii, buwii cojuki ëgí'da, na béeb iñaa taambii na jégírohii wiwóorí'wii, ¹¹ wii Hewhewii winéwí'wii haydohda. Jégírohiima taaboh na Hewhewii winéwí'wii Kooh dínkaanndoo kiyéegalohda, wii teewoh ndamii Kooh, yii yewinin múu'da.

Pool gërëmmba Kooh ga yërmaandaa yaama laak garída

¹² Mi yii gërëm Yéesu Kiristaa, Ha'mudi-igaruu, yii onndoo dooli ga lëgëyiigari mi enukohda. Mi yii gërëmmbi ga dii ya malakinndoo bi ya ólukkanroo ga lëgëyiigari ya nakkoo kitumda. ¹³ Mi, kudewaa, mi enee baa baseeri, hatalee ga kipes buwii en buucida, na baa sooteera bi hëpin, wayee nak ya laakka yërmaandi garoo. En ki'ena, mi gëméeríi

gari, kërí tah mi ínohéeríi ińaa mi enukoheeda.
 14 Ha'mudiigaruu yóoskírin garoo yërmaandi
 wiyaak, ya oninndoo kigëm gari na kiwaa'
 buwii. Ee kiwaarohkaama kërí paali ga keeñ
 baa taam na Yéesu Kiristaa.

15 Wo'eenii mi yah kiwo' wii wóorin ee
 béeb jominwa ki'am dijófi': Yéesu Kiristaa hay
 èldúna kimúsal buwii tumi baakaa'da, ee mi
 Pool, mi yëri kuliyyuk gaba. 16 Wayee nak Kooh
 laakka yërmaandi garoo: Yéesu koorohha ga-
 roo, mi, tumoh-baakaarii wëñ kiyiisda, kiteeb
 buwii dii ya hín kimín kimúuńda. Ya tum garoo
 ińaama kiteeb béeb buwaa gëman gari ee ba
 joman kilaas ga kipeskaa leehoo taa'da.

17 Ya buurii yah kinguuruk bi taa'da,
 Kooh yii kaananndii bi taa'da,
 yii has mínoori kihotda,
 yii en Kooh ya hañci dońda,
 cée' na ndam aawat gari bi taa'. Aameen.

18 Kon nak Tímotée, kowuroo, ińuma yëri mi
 ebillaa kitum ee taaboh na wo'een sèldiiga-
 Koohcaa wo'see garaa kudewaada. Ayukaa ga
 ińcuma doonaa ca onndaa dooli kilebiroh bi
 jof ga lëgëyumgaraa. 19 Taabaa ga na kigëm,
 na hel widëlí'. Laakin buwaa sañ kitaabuk
 ińuma, kërí tah ngëmaa ba laakeeda yímin.
 20 Buwaama, Ímenee na Èlíksaan boku ga. Mi
 íisohinba na Seytaani* doonaa ba koruk ee ba
 wo'sisoo yibóní' ga Kooh.

---

* **1:20** 1: 20 Ki'ísoh bo' na Seytaani wo'seeda waama ga
 buwaa meydohu ga jaangucaada. Malkat ban ga 1Korenti 5:
 5

2

Iñcii Pool nakoh ga loo kikiim Koohda

¹ Mi d'ewohan ga iñii yii paay: mi nakoh kon kikiimi' buwii béebba Kooh, kiimat Kooh, dú dímalukiri, dú gèremiri gaba. ² Dú kiimdí buu'cii na buwii kuliyuk ga fikiirúuda doonaa coow laakoo ga kipessuu, ee dú en ga jam, dú júb ga fikií Kooh ga iñaa en tooh ee dú mat ga fikií buwii. ³ Iñaama yèrí jof ee yèrí Kooh yii músalluuda waa'. ⁴ Ya waa' buwii béebba múc ee ba ínoh kayohfii. ⁵ En ki'ena, Kooh ya yínoo doḡ ee bo' yínoo doḡ yèrí en baa tuukuk díkaanti Kooh na buwii. Baama, Yéesu Kiristaa yèrí. ⁶ Yèrí eroh na kihafci kumuunkaagari, ya kaannda kilaas buwii béebba. Ya teewohha fodaama ga wahtaa Kooh amdá an Kooh waarin buwii béebba múc. ⁷ Iñaama tah Kooh tummbaroo jégíroh na apotaa'. Ya wossaroo kijégí'nee buwii enussii yaawúu'da iñaa jom kigëmu ee yèrí en kayohfida. Iñii mi wo'da kayoh, enndii saboh.

⁸ Iñii mi waa'da yèrí en an: daa mín ki'en tooh, yaalcaa kiimat Kooh, ba b'ewíri gari yahcaa setin ga tooh, ee ba hanat ki'aylukoh wala kiñaroh.

⁹ Mi waarin ban beticum, ba ekuk ekukaa koorin waas, waa hídin ee hanat kihëp. Ba hanat kihëwíruk bi ba', ennda ga dúḡ, wúrus, siimii wala kúltícaa seerin, ¹⁰ wayee ba hëwíruk bi mo' ga tumeen cijófi', ndaga betifaa wo' an erin Kooh cée' tumi fodaama.

11 Beticii, ba en na kijégírunaa, ba yeewukat, ba korukat ga fíkíi baa jégí'badá. 12 Mi onndii beticum kijégíroh wala kikuliyyuk yaal ga jaangu. Ba laak kidfekoh. 13 En ki'ena, Kooh def kisaak Aadama, tíkka Aawa ga. 14 Ee ban enndii Aadama yé'í Seytaani dúkee, wayee betifaa féri, ee fa féri deen inaa Kooh nakohda. 15 Wayee kilaak-kowukaa tíkukkída hayfa kimúsal binaa fa dék ga kigém Kooh, taam na kiwaa' fuwii, kijúb ga fíkíi Kooh, na ki'eref.

3

Baa kuliyyuk ga jaangu daa ya jom kimanda

1 Wo'eenii mi yah kiwo' wii wóorin: Binaa bo' helci eewdohhi ga ki'en baa kuliyyuk ga jaangunaa, lëgëyaama ya waa' kitumda jofin.

2 Wayee nak, ya jom ki'en baa laakoo inaa bo' wo'an gari yibóní'. Ya jom ki'eem ga betici doŋ, ya en baa wíisohin, baa mínin hafci ki'am ee onuunun cée'. Ya en baa waarin sagac ga kaanci, baa mínin kijégíroh Waasii. 3 Ya jomoo ki'en baa waarin ki'an, wala baa gaawin kiheñoh, wayee ya jom ki'en baa soosin keeñ ee yewinin jam. Ya jomoo ki'en baa gëmin kopa'.

4 Ya jomin kimín kibay fu-kaanci bay wijófi' ee ya ko' towutaagari bi jof ta kelohi'ti ee ta e'ti cée' wimëti'. 5 En ki'ena, baa mínoo kibay fu-kaanci bi jof ya mínan na kibay jaangii Kooh? 6 Baama ban jomoo ki'en baa han ki'aas ga ngëmii. Enndiikanaa, mínin ki'en ya bëwí'

hafci bi hëp ee baanaa Kooh hayyi ki'atti' fodaa ya atti'ee Seytaani ga waa ya bëwí' hafcida. ⁷ Ee ban, buwum enussii kerceenda, ba jom gari kiseedi' yijófi', en danaa ba tíkoori baa laakoo haf ee ya keenoo ga fíraa Seytaani.

Buwaa amdohi ga jaangaa daa ba jom kimanda

⁸ Buwum amdohi ga jaangaada ban, ba jom ki'en biɓo' biwóorí' baa wo'oo wo'een kanak. Ba jomoo ki'an anaa hëpin ee ba jomoo kiheel kilaak hëelís ga iñaa enndii waas. ⁹ Ba jom kidëk ki'am ga kayohfii yéegalohu ga ngëmiida ee ba taam ga na hel widëli'. ¹⁰ Buwaama ban, ba jom kimalaksukohu hen paay. Lëehíraa, laakkii dara yibóní' yaa bo' wo'an gabanaa, ba han kitum lëgëyaama.

¹¹ Fodaama ban, beticaa amdohi ga jaangaada, ba jom ki'en biɓo' biwóorí', ba jomoo kidooɓ bo', ba jomin kiwiisoh, ba wóo' ga iñaa en tooh.

¹² Buwaama amdohi ga jaangaada, yaa en béeb jom ki'eem ga beti don, ba bay towutaagaba na bu-kaanba bay wijófi'. ¹³ En ki'ena, buwaama tumsi bi jof lëgëy ki'amdoh ga jaangaada, ba hay ki'onu cée' wiyaak ee ba hay kikaan kituuk ba jangat ga loo ngëmii du laak ga Yéesu Kiristaada.

Iñii yiyaakyii daakukee ee Kooh teewohinndida.

¹⁴ Mi waarinndaa kihay kiwaak ga iñaa maañanndii, wayee këyítfii fii mi bínndaafa, ¹⁵ doonaa mi yéeh kihayaa, fu ínoh daa buwii

en buu Kooh jom kimanda, bii en jaangii Kooh, yii laak kipesda. Buwiima ñerí en jípii, dii kayohfii yípukohda. ¹⁶ Inii ñaakukee ga waasiigaruu ee diima Kooh teewohinndida yakin ee ken mínooka kisaŋ. Inaama yëri en:

Ya hayin, ya mannda fodii ño'-súusúus,
Helii yisela'íyii teewohha an ya júwin,
malaakacaa hotuununndi,
ee ya jangatuunun ga ñuuy buwii enndii
yaawúu'da.

Bu-ëldúna gëmussa gari,
Kooh ekkari ga ndamaagari ga asamaanda.

4

Buwaa jëgírohi sabohda

¹ Helii Kooh wo'inka bi leerin an: ga jaamaanucaa méeñjohanda, hay kilaak ñibo' ñaa foñan ngëmii, ña taabuk halaatcaa ëewdohi ño' ga kimúuy na enaamacaa jëgírohu ee meyoh ga hel cibóní'. ² Ba hay ki'íis hafba ga yah buwii jófjófduki ee wo'soo kayohda, dúkba. Buwiima jófjófdukida nak, helcaagaba kéenírin bi man na oada ñaasu na pewiñpaa útu ga kiwii bi yo'ohin cor. ³ Ba hoonohi buwii kipajoh, ña gítinohi an buwii abukat ga kiñam ñamahcii cínoo. Ee ñamahcaama, Kooh yëri sakca. Kon buwii gëm ga Yéesu ee ínohuunun kayohfiida, mínuununca kiñam, ña gërëmmbi gaca. ⁴ Béeñ inaa Kooh sakin jofin. Laakoo dara inaa jom ga kisagu. Ñamat hen rek dú taam ga na kigërëm Kooh. ⁵ En ki'ena,

wo'eenaa Kooh, wa na kíimaa ðu kíimiríða onin iñaa en tooh kisela'.

Súrga Yéesu Kiristaa yijófi'

⁶ Binaa fu jëgi' kerceencum iñcaama toohcanaa, fu hay ki'en súrga Yéesu Kiristaa yijófi', súrgaa líif na wo'eencii jëgírohu ga ngëmiida na jëgírohii wukayohwii fu taabukða. ⁷ Abukaa ga wo'een ëdítcum laakoo haf ee taambii na kigëm Koohða. Namaa haffu kiméeri' ga kitum iñaa neß Kooh. ⁸ Jeriñaa ga kiméeri' haffu ga kiheel dooli faanda laakin daa wa eem, wayee jeriñaa ga kiméeri' haffu ga iñaa neß Kooh onohin iñaa en tooh. Ka dígohin kipeskii diima na kipeskaa hayanda. ⁹ Wo'eenii mi wo' wii wóorin ee béeb jominwa ki'am dijófi'. ¹⁰ Këri tah, ðu apuki, ðu lebirohi ndaga ðu lík yaakaa'tuu ga Kooh yii laak kipesða, yii músal béeb buwiida, wëñaa ga buwii gëminða.

¹¹ Iñuma yëri fu jom ki'ebiloh kitum ee yëri fu jom kijëgíroh. ¹² Kaa took ki'eewu ndaga dum fu en oomaada, wayee guu'guulukaa ga ki'en baa kerceencum mínan gari kimalak: ennda ga wo'eencum fu wo'ida, ga badu-keenumgaraa, ga kiwaa'kum fu waa'bada, ga ngëmum fu laakða, na ga kiset ga fikii Kooh. ¹³ Dëkaa ga kijañ Wo'eenii Kooh ga fikii béeb, fu jangatiba, fu jëgíriba bi ga daa mi hayan. ¹⁴ Kaa caahadoh doolum Helii yisela'íyii onndaada, wii koorohee ga wo'een sëldiiga-Kooh ee yaakcaa tíkkaraa yah ga hafða. ¹⁵ Iñuma tumaari ga helpu, fu ek keeñfu

ga tóoh, doonaa béeb hot ga dii ngëmiigaraa baatukda. ¹⁶ Malaksukohaa daa fu jom kiman ga kipesfu, fu ínoh iñcaa fu jëgírohida, ee fu dëk ga iñaama rek. En ki'ena, fu tumkanaa, fu hay kimúc, fu na buwaa súkúrukanndaada.

5

Kidaas kerceenaa en tóoh

¹ Fu wo' na gu'ginaa, kaa gëtti, wayee saawalaa nari fodii baa wo' na paamci. Oomaa-yaalcum, abaaba fodii bikëmëenjkífu. ² Beticum enuunun yaakda, abohaaba fodii bi'eefu. Oomaa-beticum, fu abohba fodii bikëmëenjkífu, ee fu taam ga na keeñ wisetí'.

Beticaa yaalba kaaninda

³ Beticaa biyaalba kaanin ee ba tes ba hanbada kayoh-kayohda, toputu'aaba, fu onba cée'. ⁴ Betifaa yaalci kaanin ee fa laakin towu wala tucaasamun, oomaacaama, ba dewat paay kiyoon kiteewoh ngëmaagaba ga bukaanba, ba ík buwaa límbada na bicaasamba iñaa baama tumdeebada. En ki'ena, iñaama yërí Kooh waa'.

⁵ Betifaa yaalci kaanin ee fa tes hanji, laakoo baa toputu'anndi, fa líkat yaakaaraa-gari ga Kooh, fa dëk ga kikiim Kooh wekoo nohoo, na kikiimmbi dímal. ⁶ Wayee betifaa yaalci kaanin ee fa taabuk iñaa nebfa rek, faama beti kaanin hídaa ga daa fa en na kipesda tóoh. ⁷ Yéegalaaba iñuma doonaa ken laakoo iñaa ya wo'an gaba yibóní'. ⁸ Binaa fo' toputu''ii mbokcaagari wëñaa ga

bu-kaancinaa, ya taasukin ngëmaagari ee yëri wëñ kiyiis baa gëmbii ga Yéesu.

⁹ Betifaa yaalci kaanin, fa waa' kibok ga beticaa bídu, jaangaa jomba kidímalɗanaa, fa jomin kilaak tikiis tidaaŋkaah-yitniinoo, ee fa en betifaa mos kilaak yaal yíinoo. ¹⁰ Fa jom ki'ínohu ga kitum yijófi': ennda kiko' towutaagari dijófi', kiwaa' sagac ga kaanci, kitísi' sagaccaagari en buu Koohɗa kotcaagaba*, kidímal buwaa en ga coonuda na kitook kison ga béeb ínaa jofin.

¹¹ Beticum yaalɓa kaanin ee ba lís oomaada nak, kaa bínba, ndaga binaa helba ka' ga kilaakis yaalaa, ba dal ki'íis Kiristaanii. ¹² Fodaama, Kooh hayɓa ki'atti ndaga daa ba foñin ínaa ba dígeerida. ¹³ Ee sah eemanndii rek ga ínaama. Ba yah kimëeñjoh ki'en bisagoh-coonu, ba aasi ga kaan na kaan, taam na kúuw kihépi' na kiwaa' ki'ínoh ínaa en tóoh na kiwo' ínaa enndii waasba.

¹⁴ Këri tah ínaa gënelloo gabaɗa wëri en an ba pajukis, ba laak towu, ba toputu' kaancaagaba bi buwaa sagoh nabaɗa laaksisoo ínaa ba síkohanba. ¹⁵ En ki'ena, laakin gaba baa múuyin haat, ba baa taabuk Seytaani.

¹⁶ Béeb betifaa gëmin ee fa laakin ga mbokcaagari beticaa biyaalɓa kaanin, fa amɗohatɓa, fa hanat jaangaa kikoo' beticaama. En

---

* **5:10** 5: 10 Kitísi' sagaccaagari en buu Koohɗa kotcaagaba Malkat Lúkaa 7: 44. Ga baahaa yaawúu'caa, ɓo' laak sagacaa, tisi'ti kotcaagari kile'dohhi na jam ga kaanfaa.

danaa, jaangaa hay kimín ëewruk ga beticaa yaalba kaanin ee ba tes ba hanɓaɗa.

Buwaa kuliyuk ga jaangaada

¹⁷ Buwaa kuliyuk ga jaangaa ee tumuunun lëgëyaagaba bi jofɗa, ba calin ki'e' cée' waas kanak, wëñaa ga baa enukoh ga kijangat na kijëgíroh rekɗa. ¹⁸ En ki'ena, wo'uunun ga Kéyítfaa an: «Kaa súm kúuwkaa enohfaa en na kiyon belaada.» Wo'sussa ban an: «Lëgëyohaa en béeb jomin ki'eru fayaagari.»

¹⁹ Ga buwaa kuliyuk ga jaangaada, laak yaa yabu yena, enndii an bo' banak wala baahay bèrí seedi' an iñaama kayohaa, kaa gëm! ²⁰ Baa kuliyuk ga jaangu, enukoh ga kitum iña joffiinaa, ñaraari ga fíkíi béeb, doonaa buwaa tesɗa niik kitum fodaagari.

²¹ Mi yii dímalukka ga fíkíi Kooh, ga fíkíi Yéesu Kiristaa na ga fíkíi malaakacaa bise-la'í'baa an: guu'guulukaa ga iñcuma. Kaa fa'doh ken ee kaa gënantiloh.

²² Kaa gaawtuk bi fu tik bo' yah ga haf†, ee kaa bokidoh haffu ga yibóni'yaa bo' tum. Fu ga kihaffu nak, dëkaa kiset ga iña en tooh.

²³ Kaa eem ga ki'ani músú doɗ, leenaa anaa biiñ jutuut ndaga look-mesikum búukiraada na dum fu wakooda.

²⁴ Laakin buwaa, baakaa'caa ba tumiɗa hotuki hen faɗ bi ba laas ki'atti'u sahaa. Bii-noo nak baakaa'caagaba hotuki lak karin bi maañin. ²⁵ Fodaama, tumeen cijófi' hotuki hen

---

† 5:22 5: 22 Iñaama enee kisassi lëgëy ga jaangii

faŋ. Ee luu enee an ca hotukkii faŋ, ca mínoo kidëk kidaakuk.

6

Buwaa abu ñaamda na ha'muncaagabada

¹ Béeɓ buwaa abu ñaam ee gëmuunun ga Yéesuda, jom ki'aboh ha'muncaagaba fodii buwaa jom ki'eru cée' wimëti', en danaa teekii Kooh na iñcii ɗu jëgírohda, ken laakoo iñaa ya wo'an ga yibóní'. ² Ee ban buwaa abu ñaam ee ha'muncaagaba gëmuunun ga Yéesuda, ba hanat ki'am an bëri bok ngëm bi tah ba faali'ooba. Wayee ba namatba kilëgëyi' ga daa wëñ kigën, ndaga buwaama jeriñuk ga anagaagabada, ba gëmin ee Kooh waarinba.

Sabohcii jëgírohsida na alalii wukayohwii

Iñcuma cëri fu jom buwum kijëgi' ee fu daasiba ga. ³ Laakin buwaa jëgíroh yen yiliis, ba sagin kitaam ga wo'eencii ciwóori'cii Yéesu KiristaaHa'mudiigaru jëgírohda. Ba tookkii iñii ɗu jëgírohi taaboh na ngëmii ɗu laak ga Yéesuda. ⁴ Buwaama bëwírin haffa bi hëpin, ee ba ínohoo dara. Ba bay ɗúukool kinookoh, ee ga kuwo'een jínoo doŋ ba ñarohi ga kiñaroh bi. Iñcaama, ca lími ki'iñaan, kiñaroh, kicaakooroh, kifoogi' bo' yibóní', ⁵ kinookohkaa leehoo múk ga díkaanti buwii bay nof-morooda. Ba ínohissii kayoh ee ba am ga helba an kigëm Kooh këri onohi kilaak alal. ⁶ Moona déy kigëm iñaa alal wiyaak ga bo' en lak baama dooylukohin iñaa ya laakdanaa. ⁷ En ki'ena, ɗu hayyii na dara

ga ëldúna, ee ßan ðu soofanndii na dara. ⁸ Kon binaa ðu laak ñamah, ðu laak iñaa ðu ekkanaa, ðu jomin kidooylukoh iñama. ⁹ Wayee ßuwii waa' kilaak alal wiyewinda, Seytaani ðúkinba, ba ßagukin ga kiwaa' kilaak iñcaa leehoo, caa newan gaba. Iñcaama laakoo haf ee ca joffii. Cëri yahi bo', ca ëewdohiri ga kisaŋku'. ¹⁰ En ki'ena, kiwaa' hëelís kihëpí' këri lími enaama yibóní' yaa en béeb. Bínoo waaru kilaak hëelís hen bi tah ba gëmissii, ee keeñcaagaba gúri ga ndaga sooli cihëpí'.

Iñcii Pool méeñjoh kidíŋkaan Tímotéeda

¹¹ Kon fu nak, fu Tímotée, fu yii fu en bo'-Koohda, núpaa iñcaama. Heelaa ki'en bo' yijúwí' ga fíkíi Kooh. Taabukaa iñaa ya nakoh, ðékaa ga kigëm gari, waaraa mooroomfu. Tookaa kimúuñ ee fu yewin jam na béeb. ¹² Lebirohaa lebirii wijófi'wii ngëmii meekisohda, abaa kipeskii leehoo taa' Kooh ßayohhaa kilaas gakada. Ngëmaama wëri fu seedi'ee ga fíkíi ßibo' ßiyewin.

¹³ Fodaama, ga fíkíi Kooh yii on iñaa en tooh kipesda, na ga fíkíi Yéesu Kiristaa yii ga fíkíi gúwernëe' Poos-Pílaat, seedi'a seedi wimóri'da, mi ebillaa iñii yii: ¹⁴ taabukaa iñaa mi wo'eeraada, kaa líib ga dara yibóní' ee ken hanat kilaak dara iñaa ya síkohannada, bi ga daa Yéesu Kiristaa Ha'mudiigaruu feeñukan ga ndamaagari. ¹⁵ Feeñukaama, Kooh haywa kitum ga wahtaa ya amda. Kooh ya haŋci, yëri mín ga tooh, yëri onohi jam, yëri en Buurii buu'cii, yëri en Ha'mudii ha'muncii. ¹⁶ Ya

hançi doŋ, yëri kaananndii, ya dëk ga lee'laat waa ken mínoo kideey. Ken mosoori kitík has ee ken mínoori kihot. Yëri laak ndam, ee yëri mín bi taa'; aameen.

¹⁷ Ha'-alalcii ga ëldúnada, dígalaaba, ba watuk kibëwí' hafba. Fu wo'ba ba hanat kilík yaakaa'ba ga alalaa wóo'tii. Ba namat kitík yaakaa'ba ga Kooh yii oniruu iñaa en tooh bi dooy ee ñu neblukigada. ¹⁸ Dígalaaba kitum iñaa jofin, ba en buwaa yewindin tumeen cijófi', ba took ki'onoh, ba took kiwaroh na buwaa laakooda. ¹⁹ Fodaama, ba hay hafba kinëgírohi alal wijófi', wiwóori', waa aaw fayuu', en ñanaa ba mín kilaak kipeskaa kukayohkaa.

²⁰ Kon, Tímotée, abaa iñum Kooh díjkaanndaada dijófi', fu watuk ki'aas ga wo'eencaa laakoo haf ee ca taambii na ngëmii. Watukaa ñan ki'aas ga iñcum buwum toon ki'ínoh jëgírohi ga Waasiida ee ca enndii kayohda. ²¹ Laakin nak buwaa taabuk iñcuma jëgírohuda, kéri tah ba ñeegin ngëmii.

Mi yii kíim Kooh ya barkeellúu.

**Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii**

**Noon: Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii New Testament**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Noon)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Sep 2022 from source
files dated 2 Jun 2022

7c1cfb93-c4c9-5127-ac22-ecb23adca870